

శ్రీః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

శ్రీమాన్ వేంకటనాథార్యః కవితార్కికకేసరీ ।

వేదాంతాచార్యవర్యో మే సన్నిధత్తాం సదా హృది ॥

శ్రీ కవితార్కికసింహ సర్వతంత్రస్వతంత్ర వేదాంతాచార్య కృతిషు

॥ ద్రమిడోపనిషత్సారః ॥

This document* has been prepared by

Sunder Kidambi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజమహాదేశికన్

His Holiness śrīmad āṇḍavan of śrīraṅgam

---

*This was typeset using skt, L^AT_EX, Itrans, and the **Tikanna** font.

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

॥ ద్రమిడోపనిషత్సారః ॥

శ్రీమాన్ వేంకటనాథార్యః కవితార్కికకేసరీ ।
వేదాంతాచార్యవర్యో మే సన్నిధత్తాం సదా హృది ॥

సేవాయోగ్యోఽతిభోగ్యశ్శుభసుభగతనుస్సర్వభోగాతిశాయీ
శ్రేయస్తద్ధేతుదాతా ప్రపదనసులభోఽనిష్టవిధ్వంసశీలః ।
భక్తచ్ఛందానువర్తీ నిరుపధికసుహృత్సత్ప్రదవ్యాం సహాయః
శ్రీమాన్ సర్వోచితాయాముపనిషది మిషత్యేష గాథాశతైర్నః ॥ 1 ॥

ఆద్యే పశ్యన్నుపాయం ప్రభుమిహ పరమప్రాప్యభూతం ద్వితీయే
కల్యాణోదారమూర్తేర్ద్వితయమిదమితి ప్రేక్షమాణస్తృతీయే ।
ఐశ్వర్యాదేశ్చతుర్థే విషమధుతులయాఽనన్యభోగ్యత్వమిచ్ఛన్
షడ్భిస్సాస్వం పంచమాద్యైరనితరగతితామాచచక్షే మునీంద్రః ॥ 2 ॥

పరం నిర్వైషమ్యం సులభమపరాధప్రసహనం
సుశీలం స్వారాధం సరసభజనం స్వార్థవగుణం ।
సుసాత్మ్యస్వానందప్రదమనఘవిశ్రాణనపరం
ముకుందం నిధ్యాయాన్మునిరధిజగావాద్యశతకే ॥ 3 ॥

ద్వికాభ్యాం ద్వ్యష్టాంఘ్నిర్దురధిగమనీతిస్థపుటితా
యదంత్యా మీమాంసా శ్రుతిశిఖరతత్వం వ్యవృణుత ।
తదాదౌ గాథాభిర్మునిరధికవింశాభిరిహ నః
కృతీ సారగ్రాహం వ్యతరదిహ సంగృహ్య కృపయా ॥ 4 ॥

పరత్వాద్యైరిత్యం పరిచరణసక్తో గుణగణైః
ప్రభుం సేవాయోగ్యం ప్రథమశతకే వీక్ష్య వరదం ।

తమేవ స్వాత్యర్థప్రియమథ చ భోక్తుం వ్యవసితో
వరేణ్యత్వం తస్య ప్రథమవరణీయం ప్రథయతి || 5 ||

ద్వితీయేఽతిక్లేశక్షణవిరహముత్తుంగలలితం
మిలత్సర్వాస్వాదం వ్యసనశమనం స్వాప్తిముదితం |
స్వవైముఖ్యత్రస్తం స్వజనసుహృదం ముక్తిరసదం
స్వకైంకర్యోద్దేశ్యం సుభగసవిధస్థం నిరవిశత్ || 6 ||

ఉపాయత్వైకాంతం ప్రథమమిహ సేవ్యత్వముదితం
తతశ్చ ప్రాప్యత్వాపయికమతిభోగ్యత్వమవదత్ |
ద్వయం తత్స్వాసాధారణతనువిశిష్టస్య గణయన్
తృతీయే విశ్వేశం శుభసుభగరూపం కథయతి || 7 ||

అనీదృక్సోందర్యం తనువిహితసర్గాదిసుభగం
స్వసేవార్థాకారం ప్రగుణవపుషం మోహనతనుం |
అపశ్యల్ల (భావ) భ్రార్చావిభవమతిదాస్యావహతనుం
సదా దృశ్యం స్తుత్యాకృతిమఘవిరుద్ధాకృతిమిహ || 8 ||

శ్రియః కాంతోఽనంతశ్శుభతనువిశిష్టః ఫలమసౌ
ఫలావాప్తేర్హేతుః స్వయమితి చ నిర్ధార్థ్య శతకైః |
ఇదానీం బుద్ధిస్థక్రమత ఇహ యుక్త్యా మునివరః
ఫలత్వం తస్యైవ ద్రథయతి తదన్యేషు విముఖః || 9 ||

స్థిరైశ్వర్యం తుర్యే సహజబహుభోగ్యం నిరవిశత్
మిథఃశిష్టం క్లేశావహాసహితతుల్యం నిజజనం |
కృతార్థీకుర్వంతం ప్రణయిభిషజం సద్భహుగుణం
స్వహేయసోప్వేక్ష్యం స్వమతఫలముచ్చైస్సవగతం || 10 ||

ఉపాయత్వం యత్తత్ప్రథమశతకేఽభావ్యత విభో-
 రనన్యోపాయస్తద్ధృఢయతి పరం పంచమముఖైః।
 నిరీహస్తత్రాదౌ నిరవధికనిర్వేతుకదయా-
 సరిత్సోతఃపద్మం శరణయతి నాథస్య చరణం॥ 11 ॥

దయానిఘ్నం భక్తైరఘవిమథనం ప్రమజనకం
 జగద్రక్షాదీక్షం స్మృతిజుషమహంభావవిషయం।
 శరణ్యం దీనానాం స్వరసకృతదాస్యాభ్యుపగమం
 ప్రచఖ్యో తం ప్రాప్తం ప్రశకనకృతం పంచమశతే॥ 12 ॥

అనాద్యంతానందస్వరసకరుణా (కందజనితః) నంద ఇతి నః
 ప్రణేతుర్వాపారః ప్రపదన (విపాకా) విపాసార్థ ఉదితః।
 తమాచార్యోపజ్ఞం చిరవి (రహి) ఘటితస్వాత్మఘటన-
 స్ఫురచ్ఛక్తిం షష్ఠే మునిరశరణో యాతి శరణం॥ 13 ॥

గురుద్వారోపేయం స్వయమభిమతం వైరఘటకం
 చరిత్రైః కర్షంతం పరవిఘటనం స్వాన్వితహారం।
 నిదానం ధృత్యాదేర్ఘటకశభూతిద్వయమగాత్
 అనర్హద్వైఘట్యం త్వవికలశరణ్యస్థితిమిహ॥ 14 ॥

తదేవం షష్ఠాంతం విహితసవిశేషప్రపదనః
 ఫలాలాభాత్ ఖిన్నస్త్వరితహృదయస్సప్తమశతే।
 అనిష్టోపన్యాసప్రభృతిభిరనిష్టప్రశమనే
 స్వతస్సిద్ధ్యచ్ఛీలం ప్రభుమభిముఖం సంముఖ తి॥ 15 ॥

సహ౯ శార్థ్యాశంకాముపశమితగర్హః ప్రకటయన్
 స్వగోప్తృత్వం గుప్తిక్రమమఖిలజంతుప్రణయితాం।
 శ్రితాక్రందచ్ఛేత్తాస్మరణవిశదశ్చిత్రవిభవః
 తౌ యుంజ౯ స్తోత్రవ్యసనజిదదర్శి ప్రభువరః॥ 16 ॥

అథానిష్టాః పుంసాం స్వయముపజిహీర్షన్నపి విభుః
 తదిచ్ఛాం బాహ్యేషు ప్రశమయితుకామః క్రమవశాత్ |
 నిజేచ్ఛాసంసిద్ధత్రివిధచిదచిద్వస్తువితతిః
 శ్రితేచ్ఛావైచిత్రీవశ ఇతి వదత్యష్టమశతే || 17 ||

దిదృక్షాయాం దృశ్యః ప్రభురగణి నిస్సంగసులభః
 స్వవిశ్లేషైకాంతః శ్రుతివిహితపౌష్కల్యవిభవః |
 అపేక్షాసాపేక్షస్వవితరణసజ్జో హృది రతః
 స్వదాస్యం తన్నిష్టాం తదవధిమపీహా ప్రకటయ || 18 ||

అభీష్టం విశ్వస్మిన్ విషమఫలకాఙ్క్షిణ్యవిషమం
 ప్రయచ్ఛంతం దృష్ట్వా పరమపురుషార్థైకరసికః |
 నిరస్తాన్యాపేక్షో నిఖిలజగదీశస్య నవమే
 నిదానం సిద్ధీనాం నిరుపధిసుహృత్వం గణయతి || 19 ||

అభావ్యేకో బంధుశ్చిరకృతదయశ్శీలజలధిః
 స్వసంబంధాత్ గోష్టా స్వగుణగరిమస్మారణపరః |
 అశకోఽవిస్మర్తుం ఘటకముఖవిస్రంభవిషయాన్
 సుమజ్జానిస్సిద్ధ్యనుమృఖసమయ ఇచ్ఛన్నవసరం || 20 ||

ఉదంతైరిత్యేవం నిరూపధికసౌహార్దపిశునైః
 ఉదన్యాముద్వేలాముపజనితవంతం నిజపదే |
 త్రివర్గాతిక్రాంతస్థిరనగరఘంటాపథగతేః
 సహాయీకుర్వాణశ్చరమశతకే విందతి మునిః || 21 ||

గతిం వ్యధ్వక్లేశచ్ఛిదమపిచ శంకాస్పదరసం
 భజద్భిస్సుప్రాపం వివిధభజనప్రక్రియమిహ |
 ఫలే తీవ్రోద్యోగం స్వవిషయకృతాత్యాదరమగా-
 ద్యదృచ్ఛాతుష్టం సత్సరణిమపునర్జన్మనయు (హ) జం || 22 ||

పరం ప్రాప్యం పశ్యన్ పరిచరణహేతుం విగణయన్
 పరిష్కర్వన్నాజ్ఞామనితరశరణ్యశ్శరణయన్ |
 అనిష్టప్రధ్వంసప్రభృతిషు నిదానం చ కథయన్
 ముహుర్దేవం లక్ష్మ్య సహితమిహ భేజే మునివరః || 23 ||

పురా శోకశ్శోకోఽభవదితి నయాదిత్యుపనిషత్
 మునేః పుణ్యశ్లోకాదజని వరభక్తైః పరిణతిః |
 వ్యపోహ్య స్వం భావం హరిచరణసంతానకలికాం
 అపీక్షద్యోగీ యస్తనుమతనుకారుణ్యవివశః || 24 ||

సతామిత్థం సారం ద్రమిడనిగమస్యాన్వకథయత్
 బహూనాం విద్యానాం బహుమతిపదం వేంకటపతిః |
 దిశాసౌ ధశ్రేణీదృఢఘటితజైత్రధ్వజపటీ
 పరామర్కభ్రశ్యత్ప్రతిమతనిరాబాధనిగమః || 25 ||

మనువ్యాసప్రాచేతసపరిషదర్హా క్వచిదియం
 సుధాసిక్తా సూక్తిః స్వయముదయమన్విచ్ఛతి జనే |
 నిరుంధ్యుః కే వింధ్యాచలవికటసంధ్యానటజటా-
 పరిభ్రాంతా పంగోరుపరి యది గంగా నిపతతి || 26 ||

|| ఇతి ద్రమిడోపనిషత్సారః సమాప్తః ||

కవితార్కికసింహాయ కల్యాణగుణశాలినే |
 శ్రీమతే వేంకటేశాయ వేదాంత గురవే నమః ||